

Kulturní politika města Berlína

Rozpočet města Berlína tvoří 20 miliard euro. Na kulturu je z něho vyhrazeno 350 miliónů euro. Započítáme-li i kulturní výdaje berlínských okresů, dostaneme se na slušnou sumu 600 miliónů euro (15 miliard Kč).

Zde je třeba zmínit německou, resp. berlínskou praxi. Německou spolkovou republiku tvoří 16 spolkových zemí, spravování (a tedy i rozpočet) kulturních záležitostí patří do jejich svrchované kompetence. Berlín jako hlavní město SRN je samostatnou spolkovou zemí (městský stát s vlastní vládou a parlamentem). V něm má sídlo řada kulturních institucí, jejichž poslání překračuje hranice jedné spolkové země. Mají význam pro celou republiku i svět (jako příklad uvedu Židovské muzeum). Tyto instituce nejsou pak financovány z rozpočtu berlínského (neboli města), ale ze státního rozpočtu.

Podpora kultury - Grantový systém

Berlínská ústava stanovuje podporovat a chránit kulturu a kulturní rozmanitost. Co to v praxi znamená? Stát (v našem případě město) má doslova povinnost podporovat kulturu a tato podpora nesmí být jednostranná.

Berlínská praxe rozlišuje dva základní způsoby podpory:

- a) institucionální podporu
- b) projektovou podporu

Institucionální podpora

V případě institucionální podpory stanoví berlínský parlament, kolik financí obdrží ročně ta která instituce (divadla, muzea, festivaly apod.). Berlínská vláda (neboli zastupitelstvo) při sestavování rozpočtu přihlíží k tomuto návrhu. Výběr probíhá z kulturně politického a z uměleckého hlediska na pozadí celkového rozpočtu (350 mil. Euro – asi 8,8 miliardy Kč). Nehraje zde žádnou roli, zda se jedná o státní divadlo (např. Opera), nebo o divadlo soukromé (např. Berliner Ensemble). Ale?

Financování je nastaveno tak, že podpora kryje rozdíl mezi výdaji a příjmy. Protože ale tato podpora nemůže být libovolně vysoká, má radnice vliv jak na výdaje, tak na příjmy. To znamená, že institucionálně podporovaná divadla musejí nejprve sestavit své hospodářské plány, ty jsou pak potvrzeny kulturní správou a schváleny berlínským parlamentem. Každé čtvrtletí je parlamentu doručena zpráva o dodržování těchto plánů.

Divadla i další instituce jsou nabádána k hospodárnosti, ale i k tomu, aby docílila co největších zisků. Proto je např. v jejich režii i výše vstupného. Z této praxe teoreticky vyplývá: čím úspěšněji instituce hospodaří, tím méně podpory potřebuje a také dostává. Pokud instituce generuje zisk, o podporu si ani ne žádá.

Projektová podpora

Tento druhý způsob financování se týká všech uměleckých oborů – tedy i divadel. I projektová podpora je určena na pokrytí rozdílu mezi výdaji a příjmy.

O podporu projektu se musí zažádat, výběr provádí odborná komise, rozhoduje senát na bázi doporučení komise.

Kolik projektů v kolika oborech bude podporováno, závisí na výši rozpočtu. Ten stanovuje rozpočtová rada parlamentu.

Podporovány jsou důsledně jen ty projekty, které ještě nezačaly.

Srovnání

Do institucionální podpory jsou jen zřídka přijímána nová divadla, orchestry, muzea a jiné. Jedná se o podstatnou ochranu etablovaných a uznávaných institucí. Tím je zajištěna jejich funkčnost a kontinuita.

V rámci projektové podpory je přispíváno jak známým a zavedeným, tak i novým projektům. Ale jelikož jsou finanční prostředky omezené, platí zde tzv. omnibus princip: Mají-li noví nastoupit, musejí jiní vystoupit. Ti získávají možnost podpory institucionální.

Slovo o divadlech

Podporu divadelní a taneční scény řídí vyhláška z roku 1988, která byla letos upravena a jejímž cílem je podporovat svobodnou divadelní a taneční sféru. Podporovány jsou tedy jak divadelní a taneční soubory, tak i jednotlivé osoby, které na vlastní náklady poskytují prostory a zajišťují produkci. Velké slovo při rozdělování má úřadující primátor.

V Berlíně např. působí více než tři sta divadelních a tanečních souborů. Jedná se o soubory kamenných divadel, s vlastní scénou či bez, amatérské soubory bez stálé scény.

Většina velkých divadel má svůj pevný soubor a repertoár. Kvůli vysokým personálním nákladům nemohou však tato kamenná divadla své náklady pokrýt, a tak mohou existovat pouze s podporou města. V Berlíně jsou ale i velká divadla, která fungují v tzv. stagiona principu a bez vlastního stálého souboru – např. muzikálová divadla. Tato divadla nedostávají žádnou podporu, jelikož svůj provoz zvládnou financovat ze svých příjmů.

Berlín, 30. září 2008